

STWORZENIE

Tekst przewodni: Rdz 1,1.

Zakres studium: Rdz 1-2; Ps 100,1-3; Wj 20,8-11; Mt 19,7-9; J 1,1-5.

Część I: Przegląd

Wprowadzenie: Fakt, iż *Biblia* zaczyna się opisem stworzenia. Wiele biblijnych ksiąg rozpoczyna się nawiązaniem do stworzenia. *I. Księga Kronik* zaczyna się od stworzenia, by wskazać, że wszyscy należymy do jednego rodzaju ludzkiego pochodzącego od jednego Ojca (1 Krn 1,1). *Księga Izajasza* zaczyna się od Rdz 1,1, pierwszego wersetu w opisie stworzenia, by przypomnieć nam, że Bóg jest Dawcą wszystkiego, więc powinniśmy Go słuchać (Iz 1,2). Wydając świadectwo wobec pogańskiego przelożonego sług dworskich Daniel odwołał się do opisu stworzenia. Słowa Daniela świadczą, że Bóg jest Stwórcą i obdarza ludzi pokarmem (Dn 1,12). Salomon rozpoczyna swoje rozważania myślą o stworzeniu (Koh 1,1-11), a następnie rozmyśla o próżności życia, uświadamiając sobie, że „nie ma nic nowego pod słońcem” (Koh 1,9). *Ewangelia Jana* rozpoczyna się poematem o stworzeniu (J 1,1-14), by podkreślić niepojętą prawdę inkarnacji - iż Jezus Chrystus, który był Bogiem „na początku”, stworzył świat, a następnie stał się ciałem, aby zbawić ludzkość. Wzorem tych biblijnych autorów, zaczniemy od studium biblijnego tekstu o stworzeniu, aby nauczyć się ważnej lekcji o Bogu, o sobie samych oraz o przyrodzie i znaczeniu dzieła stworzenia.

Część II: Komentarz

Piękno stworzenia. Pierwsze, czego uczymy się z tekstu biblijnego o stworzeniu to przesłanie piękna. Gra słów, gra dźwięków, paralele i wyważona struktura składają się na mocny poetycki wyraz. Rytm siódmkowy dominuje w tym fragmencie. Nie tylko pis stworzenia obejmuje siedem dosłownych dni, ale widzimy także wielokrotne powtórzenia dźwięków, słów czy wyrażen stanowiące krotkość liczby siedem. Rytm siódmkowy jest poddyktowany nie tylko względami estetycznymi. Ta cecha stylistyczna ma głębokie znaczenie, gdyż świadczy o doskonałości Bożego stworzenia.

Historia stworzenia. Literackie piękno tekstu nie oznacza, że opis stworzenia należy rozumieć jedynie jako poetycki wytwór wyobraźni autora. Formy słowne użyte w tym tekście są identyczne z używanymi w narracjach historycznych, a tekst nosi cechy stylu genealogii, zaś jego literacka struktura łącząca dwa pierwsze rozdziały *Księgi Rodzaju* świadczy, że został napisany jako relacja historyczna. Tekst pierwszego opisu stworzenia jest wyraźnie określony jako genealogia przez samego autora (Rdz 2,4). Ponadto tekst wykazuje wszystkie cechy genealogii jako formy literackiej. Powodem, dla którego opis stworzenia został napisany w formie genealogii, jest połączenie go z innymi genealogiami w *Księdze Rodzaju* oraz uświadomienie czytelnikowi, że ten opis wydarzeń związanych ze stworzeniem jest częścią historii ludzkości w takim samym stopniu, jak życie patriarchów.

Ponadto językowe i tematyczne powiązania między pierwszym opisem stworzenia (Rdz 1,1-2,4) a drugim opisem stworzenia (Rdz 2,4-25) wskazują paralelność tych dwóch tekstów - siedmiostopniowa struktura pierwszego opisu (Rdz 1,1-2,4) występuje także w drugim opisie stworzenia (Rdz 2,4-25). Fakt powiązania opisu stworzenia w Rdz 1,1-2,4 z historyczną narracją Rdz 2,4-25 sugeruje intencję autora przekazania tego opisu stworzenia nieba i Ziemi jako wydarzenia tak samo historycznego jako stworzenie człowieka.

Łącząc dwa opisy stworzenia autor sugeruje, że ten sam czynnik czasu, jaki działał w stworzeniu ludzi, działał także w stworzeniu nieba i Ziemi. Świat i wszystko, co jest na nim, nie potrzebował milionów lat, by osiągnąć etap dojrzałości pozwalającej na harmonijne funkcjonowanie. Z drugiej strony opis stworzenia w *Księdze Rodzaju* nie jest naukową analizą wydarzenia, jakim było stworzenie. Gdyby miał to być tekst naukowy, musiałby być bardzo skomplikowany i długi, a więc nieprzystępny dla większości ludzi. Tak więc autor biblijny pod natchnieniem opisał wydarzenie stworzenia jako wydarzenie historyczne. Wszystko, co mówi o stworzeniu, jest prawdą i nie powinno być postrzegane jako niezgodne z nauką.

Często sugeruje się, że intencją opisu stworzenia nie było przedstawienie historycznego sprawozdania, a jedynie teologicznej i filozoficznej refleksji. Ponadto twierdzi się, że tekst pierwszego rozdziału *Księgi Rodzaju* powstał jedynie jako budujący duchowość, a nie jako informacja historyczna. Taka metoda czytania *Pisma Świętego* wywodzi się z krytycznych założeń opartych na studium klasycznej literatury greckiej. Rzeczywiście, w tej tradycji duchowe przesłanie ma prymat, a historyczność wydarzenia jest albo drugorzędna, albo nieistotna w zestawieniu z przesłaniem filozoficznym. Zastosowana do *Pisma Świętego*, metoda ta doprowadziła wielu biblistów do podważenia historycznej intencji tekstu biblijnego. Tak więc, na przykład, historyczność wydarzenia takiego jak zmartwychwstanie Jezusa jest pomijana, kwestionowana, a bibliści skupiają się jedynie na duchowym przesłaniu jego życia i nauczania. Jednak prawdziwy biblijny pogląd jest odwrotny. Teologiczne przesłanie

wpływa z historyczności wydarzenia. Ponieważ zmartwychwstanie Jezusa jest historycznym faktem, możemy wierzyć w Boga i budować biblijną teologię. Ponieważ opis stworzenia w *Księdze Rodzaju* jest historycznie autentyczny, zawiera ważne duchowe i teologiczne lekcje o Bogu i ludzkości.

Pierwszy werset opisu stworzenia - „*Na początku*”. Hebrajskie wyrażenie *beresit*, „na początku”, jest zaakcentowane w tekście. Wyrażenie to jest umieszczone na początku pierwszego wersetu *Księgi Rodzaju*. Jest ono celowo zaakcentowane, niejako wyodrębnione z całego zdania. Stosownie do tego zaakcentowania, zdanie to należałoby opatrzyć następująco znakami interpunkcyjnymi: „Na początku; stworzył Bóg niebo i ziemię”. Wyrażenie *beresit* jest w gruncie rzeczy technicznym wyrażeniem konkretnie związanym z opisem stworzenia. Ciekawe, że wyrażenie to jest bardzo rzadko używane w hebrajskiej *Biblii*. Poza Rdz 1,1 *beresit* występuje jedynie czterokrotnie i to wyłącznie w *Księdze Jeremiasza*, gdzie należy do regularnej formuły stylistycznej nawiązującej do pierwszych słów opisu stworzenia (Jr 26,1; Jr 27,1; Jr 28,1; Jr 49,34-35), choć same przesłania nie mają bezpośredniego powiązania z opisem stworzenia.

Bóg. Akcent na „początek” jest wzmocniony akcentem na hebrajskie imię *Elohim*, „Bóg”, oznaczające Boga w opisie stworzenia (Rdz 1,1-2,4). Słowo to pochodzi od tematu *alah*, który obejmuje pojęcie siły i pierwszeństwa. Liczba mnoga potwierdza ten akcent, jako że jest literackim wyrazem intensywności i majestatu, a nie oznaczeniem liczby mnogiej - „bogowie”. Taka liczba mnoga byłaby sprzeczna z izraelską monoteistyczną wiarą w jedynego Boga. Słowo *Elohim* odnosi się do wielkiego Boga, którego obecność obejmuje cały wszechświat. Rytm Rdz 1,1 jest zgodny z przesłaniem pierwszeństwa *Elohim*. Słowo *Elohim* występuje w środku wersetu. Ponadto akcent (rozłączna *etnachta*) dzielący werset na dwie równe części jest połączony ze słowem *Elohim*, „Bóg”, które w tradycyjnym śpiewie synagogałnym wyznacza pauzę i kulminacyjny punkt wersetu. „Bóg” to najważniejsze słowo w wersecie, nie tylko dlatego, że jest podmiotem, ale także ze względu na rytm zdania.

Stworzył. Słowo *bara'*, „stwarzać”, występuje siedmiokrotnie w opisie stworzenia (Rdz 1,1.21.27[trzykrotnie]; 2,3; 2,4), co wskazuje na jego nieodłączną przynależność do szczególnego wydarzenia, jakim jest stworzenie. Ponadto w hebrajskiej *Biblii* czasownik ten jest zawsze używany jest zawsze i wyłącznie w połączeniu z Bogiem jako podmiotem.

Niebo i Ziemia. Pierwsze zdanie *Biblii*: „Bóg stworzył niebo i Ziemię”, od początku ustala, że Boga i Jego stworzenie dzieli wyraźna granica odrębności, wykluczająca wzajemne pochodzenie. Wyrażenie „niebo i Ziemia” jest meryzmem (połączeniem dwóch przeciwstawnych części oznaczających całość), w którym połączenie dwóch elementów zdania oznacza całość wszechświata, wskazującym, że *wszystko* zostało stworzone przez Boga. Użycie tego samego zdania pod koniec opisu stworzenia, w odniesieniu do tygodnia stworzenia (Rdz 2,1.4), sugeruje, że stworzenie „nieba i ziemi” odnosi się konkretnie do świata ludzi, który został stworzony w ciągu tego tygodnia. Jednocześnie wyrażenie to nie wyklucza innych stwórczych dokonań poza tygodniem stworzenia.

Część III: Zastosowanie

Na początku Bóg. Wydarzenie, jakim było stworzenie, jest podstawą wiary człowieka w Boga. Wiara w stworzenie - w to, że zawdzięczamy istnienie nasze i świata Komuś, kogo nie widzimy, i kto istniał przed nami - jest pierwszym aktem wiary. Ciekawe, że jedynie biblijna definicja wiary jest powiązana ze stworzeniem. Apostoł Paweł w *Liście do Hebrajczyków* mówi: „A wiara jest pewnością tego, czego się spodziewamy, przeświadczeniem o tym, czego nie widzimy” (Hbr 11,1). Stworzenie jest tym wydarzeniem w historii, które nastąpiło, kiedy ludzie jeszcze nie istnieli i nie mogli być świadkami tego, co się wydarzyło. Zatem stworzenie jest wydarzeniem siłą rzeczy wymagającym wiary, a zatem musi być objawione przez Boga. Ciekawe, że Paweł rozpoczyna właśnie od stworzenia listę tego, co wymaga wiary: „Przez wiarę poznajemy, że światy zostały ukształtowane słowem Boga, tak iż to, co widzialne, nie powstało ze świata zjawisk” (Hbr 11,3). Tak więc teologiczne rozumowanie, podobnie jak sama wiara, musi się zaczynać od uznania faktu stworzenia.

1. Jak to, że wiara zaczyna się od wierzenia w stworzenie wpływa na moje życie i dokonywane przeze mnie wybory?

2. Jaka lekcja dla nas wynika z faktu, że nie istnieliśmy, kiedy Bóg stwarzał świat, a odpoczywamy w sobotę w celu upamiętnienia Jego dzieła dokonanego dla nas?